

**„Bibliographia Synoecologica Scientifica
Hungarica 1900-1972”**

**In collaboratione auctorum plurium
componit et redigit**

REZSŐ SOÓ

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978.

A mezőgazdasági hozamok kívánt mértékben és minőségben történő növelése a természet kialakult kedvező egyensúlyának alapvető megváltoztatása nélkül a ma és a közeljövő egyik fő tudományos feladata. A feladat természetéből következik, hogy az csak több tudományterület összehangolt, egymásra épülő szintézise révén oldható meg. A megoldáshoz az egyik kiinduló alapot azok az ökológiai kutatások jelenthetik, amelyek a természetes vagy félkultúr ökoszisztémák felépíthettségének, produktivitásának, a bennük lezajló anyag- és energiaáramlási folyamatoknak sokrétű és elemző vizsgálatát adják. Egy másik lehetőséget a mezőgazdasági kultúrák vagy modell kísérletek terméseredményeinek a természetes (talaj, klíma stb.) vagy mesterséges (agrotechnika, műtrágyázás szintje, öntözés stb.) környezeti tényezők figyelembevételével történő értékelése jelenthet.

Soó Rezső által szerkesztett bibliográfia — amely a szünökológia tárgykörében 1900 — 1972 között megjelent, magyar szerzők által írt, tudományos publikációkat, előadásanyagokat stb. tartalmazza, széleskörben használható biológiai alapot nyújt mind az átfogó jellegű, mind a részleteket vizsgáló elméleti és gyakorlati ökológiai kutatásokhoz. A feldolgozott közel hatezer (5605) irodalmat a szerző 27 témakörbe sorolta.

A bibliográfia első fejezetei az 1900 és 1972 közötti szünökológiai bibliográfiákat, a szünökológiai konferenciák és tanulmányutak anyagát, a magyarországi szünökológusok munkásságát méltató irodalmakat, a növényökológia terminológiai és módszertani (beleértve a matematikai problémákat is) kérdéseinek témakörében

megjelent munkákat tartalmazzák. További fejezeteket képeznek a kvantitatív szünökológia, az erdő szünökológiája (CSAPODI I.), a növényökológia és a növényföldrajz tárgyköre, a bioklimatológia (KÉRI M.), (beleértve az agrometeorológiát) és alfejezetként a fenológia. Ezt a növényökológia és talajtan, majd a talajmikrobiológia (KECSKES M.) és a hidrobiológia egyenként is további alfejezetekre tagozódó témaköre követi. Ezután a hidrobiológiai (BERCZIK A.), szüdinamikai (kísérleti növényökológiai), általános szüntaxonómiai munkák, majd az algakra (HAJDU L., BARTHA H. Zs.), kriptogámokra (gombák, mohák, zuzmók) vonatkozó irodalmak következnek. Külön fejezetben kerültek összegyűjtésre a szárazföldi vegetációk növényökológiai leírásai, az ebben a témakörben megjelent monográfiák és alfejezetként a vegetációtérképek. További fejezeteket a cönológia és a mezőgazdaság, a paleobotanika (palynológia), a szárazföldi növénytársulások produktivitása, ezen belül a szeptetáliák (HUNYADI V.), a gyógynövények, az erdők produktivitása és a növények mikroelem tartalma (TÖLGYESI Gy.) irodalmi képeznek. Az ezután következő két fejezet az állatvilág szünökológiai és szünchorológiai (NAGY B. és NAGYNÉ) irodalmát adja meg, míg az utolsó fejezet a természetvédelem tárgykörében megjelent közleményekből ad válogatást.

A bibliográfia összeállítása során szerző a magyar szerzők általi, de nemcsak a Magyarországon publikált közleményeket gyűjtötte össze. Az 1900 és az 1920 közötti munkák Magyarország akkori területére vonatkoznak. Külföldi szerzők 1920 után

csak abban az esetben szerepelnek a bibliográfiában, ha munkájuk tárgya vagy helye a mai Magyarország területére esik.

A témakörök szerinti csoportosításon túlmenően az idézett szerzők és folyóiratok betűrendbe szedett névsora, valamint az alkalmazott rövidítések jegyzéke teszi a könyvet teljessé. A szerzők neve utáni számok alapján az idézett közlemények könnyen és gyorsan kikereshetők. A fejezetekben felsorolt bibliográfiák szerző szerint betűrendbe szedettek, így az egyes témaköröket művelők neve könnyen kigyűjtethető és a szerzői index alapján további munkáik kikereshetők.

A közlemények jegyzéke tartalmaz minden, a bibliográfia további felhasználásához szükséges adatot (szerző neve, megjelenés évszáma, eredeti cím — magyar nyelvű cím esetén német vagy angol nyelvű fordítás is —, a folyóirat neve, kötet száma, a közlemény első és utolsó oldalának száma, könyv esetén a kiadó neve stb.).

A könyv tematikai felépítéséből következik, hogy az abban foglalt irodalom a magyarországi növény és állatvilág életére, társulásviszonyaira, az azokat befolyásoló éghajlati, talaj, víz és más külső tényezők szerepére vonatkozik elsősorban, de tartalmazza a magyar viszonyokra vonatkozó bioklimatológiai, talajbiológiai és hidrobiológiai irodalmat is.

A szerző-szerkesztő és szerzőtársai által igen gondosan, körültekintően összeállított, nagy precizitást és sok fáradságot igénylő munka hasznos kiinduló és támpontja lesz mindazoknak, akik a feldolgozott tudományterületeken dolgoznak, vagy azokkal munkájuk során kapcsolatba ke-

rülnek. Egyaránt könnyen juthat irodalmi áttekintéshez az ökológus amikor az ökológiai módszerek, eredmények mezőgazdasági vonatkozásait keresi, vagy az agrárszakember amikor a gyakorlati munka megalapozásához az elméleti alapot kutatja. Nagy segítség az elméleti és a gyakorlati szakember számára egyaránt, hogy feladatának megoldásához, jövőbeni munkájának kijelöléséhez összefoglalva találhatja meg az eddig elért eredményeket, kaphat képet a részterületet művelő szakemberek munkásságáról, mérheti fel, hogy a kérdés mennyire kimunkált stb.

A bibliográfia további nagy értéke és érdeme, hogy a latin nyelvű tartalomjegyzék és rövidítés magyarázó miatt nemcsak a magyar szakemberek számára, hanem nemzetközileg is használható. Ezáltal hozzájárul ahhoz a törekvéshez, hogy a magyar szünökológia eredményei az egyetemes tudomány aktívan hozzáférhető, használható részét képezzék.

Végeredményképpen megállapítható, hogy igen hasznos segítséget kaptak elméleti, gyakorlati vagy oktatási munkájuk elmélyítéséhez, kiszélesítéséhez a biológia egyes ágait (rendszerint, cönológia, mikrobiológia, hidrobiológia, algológia stb.), a talajtant, agrokémiát, erdészetet, kertészetet, bioklimatológiát stb. művelő egyetemi hallgatók, oktatók és kutatók egyaránt.

RAJKAI KÁLMÁN

MTA Talajtani és Agrokémiai
Kutató Intézete, Budapest

Érkezett: 1978. november 29.